

Переваги цієї оливи над аналогами:

- надійно змащує двигун за максимальних робочих температур і граничних обертів;
- завдяки великій високотемпературній в'язкості (SAE 50) ущільнює зазори в циліндро-поршневій групі, і чим знижує витрату оливи;
- має високий запас експлуатаційних властивостей і використовується у двигунах зі збільшеними інтервалами сервісного обслуговування;
- запобігає утворенню відкладень і зберігає двигун у чистоті;
- зменшує навантаження на довші завдяки біорозкладним компонентам.

Проаналізувавши фотознімки плям тертя, треба зазначити, що поверхні тертя зразків оливи XADO в суміші з ріпаковою оливою мають більш рівномірні зноси, ніж оливи без добавок, завдяки наявності більш міцних на розрив плівок, які зменшують коефіцієнт тертя та знос деталей. Окисні плівки менші за об'ємами, але зосереджені щільно по всій площі зносу. Отже, рослинні оливи, а саме ріпакова олія, проявляють кращі протизносні показники відносно нафтових мінеральних та синтетичних олів.

Експериментально проаналізовано, що суміші XADO 5W30 і 20W50, змішані у різних об'ємних співвідношеннях з ріпаковою олією, зменшують коефіцієнт тертя та об'єм зношування на металевому зразку завдяки утворенням міцних масляних плівок на поверхнях пар тертя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Оливи. Моторні, турбінні, гідравлічні та трансмісійні: властивості та якість: підручник / С. Бойченко, А. Пушак, П. Топільницький, Й. Любінін, К. Лейда; за ред. С. Бойченка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 323 с.
2. Журавель Д. П. Рациональне використання біологічних олів для мобільних енергетичних засобів. *Науковий вісник ТДАТУ*. 2020. Вип. 10, т. 1. С. 1–17. DOI: 10.31388/2220-8674-2020-1-9.
3. Єфіменко В. В., Калмикова Н. Г. Техногенне навантаження на природне середовище ПММ у процесі експлуатації гелікоптерів. V Міжнародно-практична конференція «Новітні досягнення біотехнологій»: тези доповідей (22–23 вересня 2021 р. Київ: НАУ, 2021. С. 49–51. URL: https://drive.google.com/file/d/1OZowhSDbLRrLqsdGHv9jPqhN_VO0_8YP/view

ПРОБЛЕМАТИКА БЕЗПРИТУЛЬНИХ ТВАРИН В УКРАЇНІ – СЬОГОДЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Кожем'якіна І. В.

Класичний приватний університет, Запоріжжя (Україна)

e-mail: i.kozh.2529@gmail.com

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», безпритульними тваринами вважаються домашні тварини, які залишилися без догляду людини або утворили напіввільні угруповання, здатні розмножуватися поза контролем людини [1].

Україна входить до десятки країн з найбільшою чисельністю безпритульних тварин, про це говорили під час конференції на тему «Про захист прав домашніх тварин в Україні та проблеми відсутності єдиної системи реєстрації та ідентифікації під час війни». Зокрема, до 24 лютого 2022 р. кількість безпритульних тварин в Україні сягала приблизно 50 тисяч, а зараз ця кількість перевищує 140 тис. тварин [2].

У жовтні 2022 року зоозахисний рух UAnimals провів черговий Марш за права тварин, але через війну він відбувся поза межами України – у Варшаві. Проблеми залишилися всі ті, що й були до війни: жорстоке поводження з тваринами, їх використання у сфері розваг та ін. Плюс додалася безпосередня загроза їхньому життю від обстрілів і загальних наслідків війни. Це стосується як диких тварин, так і безпритульних. Ще одна велика проблема – замінування територій, бо від цього гинуть багато тварин, стаються пожежі тощо. Величезною проблемою є велика кількість безпритульних тварин на вулицях. Абсолютно всі притулки України переповнені – у кожному десь удвічі-втричі більше тварин, ніж було до війни [4].

Однією з післявоєнних задач є посилене виховання у людях гуманного відношення до тварин та виховання відповідальності за тих, ким ми опікуємось. Ставлення до тварини в стилі «тварина – не дитина» мусить бути викоринене в українців на генетичному рівні. Ніякі обстріли та загрози не можуть бути виправданням таким жакливим вчинкам щодо домашніх улюбленців. Війна показала, що для того, аби врятувати свого улюбленця, достатньо тільки бажання. Фотографії біженців, які з переносками в руках, дехто із хворими та недужими домашніми улюбленцями, з хом'яками, рибками і великими собаками, наляканими котами лишали місця помешкання, волонтерів, які рятували диких та свійських тварин під обстрілами, в окупації облетіли світові медіа.

У грудні 2023 року юристи UAnimals звернулись до керівництва МВС із пропозицією оновити наказ міністерства від 2018 року із застарілою нормою: наказ забороняв пускати тварин в укриття. Після кричущого прикладу з недопуском до укриття двох підлітків із собакою у Києві проблему нарешті вирішено: Офіційний вісник України повідомляє, що норму про недопуск тварин в укриття скасовано наказом № 18 «Про внесення змін до Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту» [3].

Війна відкрила велику кількість викликів для українців. Це означає, що ми мусимо зробити висновок – зараз ми не маємо більш або менш важливих проблем. Рішення потребує кожна проблема під час війни, особливо якщо вона така стихійна, як бездомні тварини та безвідповідальні господарі. Після перемоги має бути створена та втілена у життя прозора нормативна база, яка гарантуватиме догляд та утримання покинутій тварині, а безвідповідальні господарі завжди мають бути притягнуті до відповідальності. Виховання поваги та любові до тварин по-

винно прищеплюватись не тільки через слова, але і через дії. Діти вже з садочка мусять бути навчені любові до живого, а для школярів було б дуже корисно брати активну участь і надавати допомогу притулкам для тварин та іншим зооорганізаціям. Тварини повинні бути чіповані та мати всі необхідні документи – участь держави в цьому питанні не може бути посередньою. Україна може взяти за приклад схеми роботи з тваринами від сусідніх держав та втілювати їх у життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Безпритульні тварини та суспільна відповідальність! *Головне управління Держпродспоживслужби у Львівській області*. URL: <https://lvivdpss.gov.ua/bezprytul-ni-tvaryny-ta-suspil-na-vidprovidal-nist/>
2. Понад 80 % безпритульних тварин були викинуті на вулицю господарями. *Інтернет-журнал «My dog»*. 03.11.2023. URL: <https://mydog.net.ua/ponad-80-bezprytulnyh-tvaryn-buly-vukynuti-na-vulyczyu-gospodaryamy/>
3. Покинута тварина на вулиці – це теж виклик війни, який маємо подолати. *Укрінформ*. 14.02.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3826932-pokinuta-tvarina-na-vulici-ce-tez-viklik-vijni-akij-maemo-podolati.html>
4. Війна закінчиться, а безпритульні тварини залишаться. Що роблять зоозахисники під час війни. *The Village Україна*. 16.02.2023. URL: <https://www.village.com.ua/village/city/animals/336159-yak-pratsyuuyut-pritulki-dlya-tvarin>

ЛІПІДОВМІСНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ АТЕРОСКЛЕРОЗУ ТА ТРОМБОЗУ

Кравченко С. А.¹, Хижан А. О.², Терещенко Н. Ю.^{3*}

^{1,3}*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, Київ (Україна),*

²*Національний університет біоресурсів та природокористування України,
Київ (Україна)*

*e-mail: pub.scientific.work@gmail.com

Персоналізоване здорове харчування входить до заходів профілактики та лікування атеросклерозу, тромбозу та низки інших захворювань. Прогресивні дослідження лікарів Європейського Союзу розкривають нові аспекти біохімічної ролі ненасичених жирних кислот у профілактиці та лікуванні метаболічних порушень, зокрема атеросклерозу та тромбозу. Україна в період післявоєнного відновлення завдяки науково-виробничій базі, кваліфікованим виробникам, кліматичним особливостям має потенціал стати одним із лідерів європейських виробників та експортерів олієвмісних рослинних продуктів: насіння соняшнику та льону, волоських горіхів та фундука, а також відповідних рослинних олій. Саме ці олієвмісні рослинні продукти можуть забезпечити вміст корисних ліпідів у щоденному раціоні харчування пацієнтів у різних країнах.

Насіння олійних культур та горіхи містять клітковину, складні вуглеводи та ненасичені жирні кислоти, споживання цих нутрієнтів сприяє нормалізації гомеостазу. Поліненасичені жирні кислоти сімейства ω -3 мають надходити у складі продуктів харчування для зменшення ризику тромбоутворення.